

Το πατρικό μου σπίτι

Ένας κόσμος ολόκληρος το πατρικό μου σπίτι με τα κατώια και τα κελάρια στο εσωτερικό του, με τα ντάμια, τον φούρνο και τα κοτέτσι στην αυλή του. Ένας κόσμος μαγικός που στην παιδική φαντασία το πραγματικό έσμιγε με το φανταστικό και που σαν έπιανε να σκοτεινιάζει σε κάθε γωνιά του ζωντάνευαν οι μυλωνάδες κι οι σπανοί, οι αράπηδες και οι δράκοι των παραμυθιών της γιαγιάς. Ένα σπίτι, που μιλούσε χίλιες γλώσσες μυστηριακές, να προμηνύει, να προλέγει, να συμβουλεύει. Η ξύλινη σκάλα του, που ήταν πάντα στρωμένη με καρπετιά και κουρελούδες που η μάννα είχε υφάνει στην κρεβατή, έτριζε, για ν' αναγγείλει τον ερχομό κάποιου μουσαφίρη. Η σκεπή άφηνε τα πετραδάκια της να κυλήσουν από τις χαραμάδες του ταβανιού, για να ειδοποιήσει τη γιαγιά πως το καντηλάκι στο εικονοστάσι έσβησε μπροστά στους αγιούς, να πάει να βάλει λάδι, να μην κάθονται, μαθές, οι αγιοί σκοτεινά. Η *τριξαλούδα (1)*, χωμένη στην τρύπα της δίπλα στη γωνιά, κανοναρχάει μονότονα τον ερχομό της Λαμπρής. Κάποια κότα, που έκραξε σαν πετεινός, έκανε τις τρίχες να σηκώνονται, γιατί κάποιο θανατικό προμηνούσε το γρουσουζικό κράξιμό της.

Μιλούσε το σπίτι με τη γλώσσα της παράδοσης, της λαϊκής πίστης, της πρόληψης και της δεισιδαιμονίας. Και οι ψυχές είχαν ευαίσθητες τις κεραίες κι αυτιάζονταν τα μηνύματα. Βουβάθηκαν τώρα η σκάλα, το ταβάνι και οι τοίχοι, σώπασαν στις τρύπες τους οι τριξαλούδες, στόμωσαν, βλέπεις, οι κεραίες της ψυχής.

Κάστρο αληθινό το πατρικό μου σπίτι. Στενά τα παράθυρα, με χοντρά σανιδένια παραθυρόφυλλα. Δίφυλλη η εξώπορτα με δυο μάνταλα από πίσω. Χοντροί οι τοίχοι, με πλάτος που έφτανε το ένα μέτρο, άντεχαν στα χτυπήματα των σεισμών και δεν δικαιολογούσαν καμιά ανησυχία, αφού ήταν χτισμένοι με πέτρα, *γωνιές (2)* και *σουβελίκια (3)* από τα *νταμάρια (4)* του χωριού.

Σαν έφτανε ο Μάρτης και σταματούσαν οι βροχές και τα κρύα, οι *πελεκάνοι (5)* ξεκινούσαν για τα νταμάρια, άλλος της *Αγλαστής (6)* κι άλλος στ' *Λάμπ' του Π'γάδ' (6)* κι άρχιζαν τον αγώνα με το βουνό και τα βράχια: Να δημιουργήσουν *κρέμαση (7)*, ν' αποκολλήσουν τους πέτρινους όγκους και να τους κυλήσουν στο άνοιγμα του νταμαριού, κοντά στη δημοσιά, όπου θα τους επεξεργάζονταν. Η αποκόλληση και η μετακίνηση των βράχων γινόταν χωρίς μηχανικά μέσα, με μόνα εργαλεία τον κασμά, τις σφήνες, τη βαριά και τον λοστό. Και ύστερα δούλευαν η τέχνη και το μεράκι: Με τον *τσόκο (8)* και την *χτενιά (8)*, με

το καλέμι και το σφυρί δούλευαν τον ακατέργαστο όγκο, για να του δώσουν μορφή και σχήμα ,να τον κάνουν γωνιά, σουβελίκι, κορδόκι. Και να σκαλίσουν ύστερα πάνω σ' αυτά ονόματα, χρονολογίες, πουλιά, σταυρούς, ανθρωπάκια και ό, τι άλλο γεννούσε η έμπνευση και η δεξιοσύνη του μάστορα και η παραγγελία του αφεντικού. Και οι γωνιές σωριάζονταν η μια πλάι στην άλλη, ώσπου να έρθουν τα μουλάρια και ο αραμπάς να τις μεταφέρουν στο γιαπί.

Μα κι ο νοικοκύρης δεν έμενε αργός. Δούλευε στο άνοιγμα των θεμελιών, κουβαλούσε καυκάρα .Τα γαϊδουράκια με τα κοφίνια, τα μουλάρια με τις κασόνες, ανεβοκατέβαιναν στην Αγλαστή και στο Ξεπάτωμα να μεταφέρουν το χώμα με τα' αποξηραμένο γρασίδι, που θα 'δινε τη λάσπη για το χτίσιμο του σπιτιού.

Κι όταν όλα πια ήταν έτοιμα ερχόταν ο παπάς να κάνει τον αγιασμό. Η νοικοκυρά έφερνε τον ομορφότερο πετεινό, να τον σφάζουν στα θεμέλια, να στοιχειώσει το σπίτι, να κάνει ύστερα νόστιμο στιφάδο, να φάνε οι μαστόροι και οι εργάτες.

Στήνονταν οι κοσκίνες, καλάμια καρφωμένα σε σανιδένια ορθογώνια πλαίσια. Κοσκίνιζαν την καυκάρα οι λασπατζήδες, τσαλαβουτούσαν ξυπόλυτοι στη λάσπη κι έτρεχαν με τους ντενεκέδες γεμάτους, μη μείνουν χωρίς λάσπη οι χτίστες. Γώνιαζαν εκείνοι, ελέγχανε εδώ με το *σαβούλι (10)*, εκεί με το αλφάδι, μετακινούσαν τα ράμματα, ψήλωνε η οικοδομή.

Στο πόδι ολόκληρη η οικογένεια, άλλος να κουβαλά πέτρα στις σκαλωσιές, άλλος να κουβαλά πετράδι ,άλλος να ποτίζει τους μαστόρους με δροσερό νερό απ' το μανταμαδιώτικο κουμάρι. Συναγωνίζονταν τα παλικαρόπουλα ποιο ν' ανεβάσει την πιο βαριά γωνιά, ποιο το μεγαλύτερο σουβελίκι , κι άκουγαν τα πειράγματα και τ' αστεία των μαστόρων, ποιον θα παντρέψουν με ποια ,ποια νοιάζεται για ποιον...Και βάζανε τα δυνατά τους όλοι να φτιάξουν σπίτι , καμάρι δικό τους και καύχημα του νοικοκύρη.

Όταν φτάνανε στη σκεπή και γίνονταν πια τα *γλιτώματα (11)*, έδεναν το σκοινί και κρεμούσαν τα πουκάμισα, τα *πόσια (12)* και τα μαντίλια, *ρεγάλα (13)* του νοικοκύρη για κείνους που κόπιασαν για να χτιστεί το σπιτικό του. Και η νοικοκυρά δεχόταν τα *καλορίζικα* και μοίραζε χαλβά στη γειτονιά. Κι ευφραίνονταν οι καρδιές και γέμιζαν όνειρα κι ελπίδες για ένα καλύτερο αύριο, για μια καλύτερη μέρα ...

Γλωσσάρι

1. *η τριζαλούδα* : ο γρύλος, το τριζόνι .
2. *η γωνιά* : ο ακρογωνιαίος λίθος, το αγκωνάρι .
3. *το σουβελίκι* : πελεκητή πέτρινη κολόνα για το πλαίσιο παραθυριού ή πόρτας.

4. **το νταμάρι** : το λατομείο.
5. **ο πελεκάνος** : ο λιθοξόος, αυτός που πελεκά πέτρες.
6. **η Αγλαστή κτλ.** : τοπωνύμια του χωριού.
7. **η κρέμαση** : κλίση, κατάλληλη θέση.
8. **ο τσόκος, η χτενιά** : εργαλεία των λιθοξόων.
9. **η καυκάρα** : χώμα ,κατάλληλο για λάσπη, με την οποία έχτιζαν τις πέτρες.
10. **το σαβούλι** : το βαρίδι (νήμα της στάθμης).
11. **τα γλιτώματα** : το τέλος των εργασιών.
12. **το πόσι** : μεταξωτό μαντίλι .
13. **το ρεγάλο** : βραβείο, δώρο (πουκάμισο στον αρχιμάστορα , πόσια στους μαστόρους, μαντίλια στους εργάτες)